

T.C

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.16.0.SGB.0.10.01.00/610-149542
Konu : Soru Önergesi

13.12.2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığı Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığının 17/07/2008 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02/ 16515 sayılı yazısı.

Antalya Milletvekili Sayın Tayfur SÜNER'in 7/4456 Esas No'lu soru önergesinin cevabı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Ertuğrul GÜNAY
Bakan

EK:

Cevap (4 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

**ANTALYA MİLLETVEKİLİ SAYIN TAYFUR SÜNER'İN 7/4456 ESAS NO'LU
SORU ÖNERGESİNE İSTİNADEN HAZIRLANAN BAKANLIĞIMIZ CEVABI**

Aspendos, Antalya'nın Serik ilçesinin 8 kilometre doğusunda, Köprüçayı'nın dağlık bölgesinden düzlüğe ulaştığı yerde M.Ö. 10. yüzyılda Akalar tarafından kurulmuş ve antik devrin zengin kentlerinden biridir. Buradaki Tiyatro M.S. 2. yüzyılda Romalılar tarafından inşa edilmiştir. 2007 yılında Aspendos Antik Tiyatrosunda bir gösteri yapan "Anadolu Ateşi"nin bu tarihi tiyatrodaki hasarlar meydana getirdiği iddia edilmektedir. Antik tiyatro, bu sezon bakıma alınmıştır ve burada hiçbir gösterinin yapılmasına izin verilmemektedir.

Antik Tiyatronun hemen yanında, 24.000 m² inşaat alanı, 1300 m² sahnesi olacak şekilde yeni bir gösteri merkezi yapılmaktadır. Bu gösteri merkezi arkeolojik sit alanı üzerine inşa edilmek istenmektedir.

SORU 1: Anıtlar Kurulunun karşı çıkmasına rağmen, geçen sezon Anadolu Ateşi'nin kullanımına sunulan "Aspendos Antik Tiyatrosu" bu gösterilerden sonra ne kadar zarar görmüştür? Bu sezon bakım nedeniyle kapalı tutulmasının nedeni, geçen sezon gördüğü zararlar mıdır?

CEVAP 1: Aspendos Antik Tiyatrosunun kültürel etkinliklerde kullanılması ve ziyaretçi sayısına ilişkin Antalya Koruma Kurulu ve Koruma Yüksek Kurulunca alınan kararlar doğrultusunda:

Aspendos Antik Tiyatrosunun tahsisinde Bakanlığımıza bağlı birimlerin kültürel etkinlikleri dışında hiçbir etkinliğe izin verilmemesi ve tiyatrodaki ciddi yapısal sorunların giderilmesine yönelik önlemlerin alınmaması halinde tiyatronun her türlü etkinliğinin yanı sıra, gezi ve ziyaret amaçlı kullanıma da kapatılmasının gündeme geleceği Bakanlığımıza bildirilmiştir.

Bakanlığım dışındaki etkinliklere izin verilmesi konusunun Koruma Kurulunda yeniden değerlendirilmesinin istendiği; Antalya Koruma Kurulunun Kararı ile de tiyatroya ilişkin belirtilen önlemlerin alınmasından sonra, Yüksek Kurulun 21/06/1996 tarihli ve 456 sayılı kararı ile tavsiyesi doğrultusunda karar alınabileceği belirtilmiştir.

Antalya Koruma Bölge Kurulunun 23/06/2005 tarihli ve 459 sayılı Kararında yapının tarihi önemi ve özgün işlevine uygun olarak sadece kültürel etkinlikler için gerçek ve tüzel kişilere Bakanlığımca tahsis edilebileceği, diğer kararlarda da belirtildiği gibi, tiyatronun ciddi yapısal sorunlarının bulunduğu ve buna rağmen tiyatrodaki izleyici sayısının artırılmasına yönelik yeni bir talepte bulunulduğu belirtilmektedir.

Antalya Koruma Kurulu, Antalya Müze Müdürlüğü ve Antalya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü uzman raporlarında izleyici sayısının 5000 kişi olarak belirlendiği, tiyatronun ciddi yapısal sorunlarının bulunduğu günümüz koşullarında yapının strüktürel ve yapısal sorunları göz önünde bulundurularak alt caveanın alacağı maksimum sayının 2500 kişi ile sınırlandırılması, üst caveanın ciddi yapısal sorunlarının bulunması nedeniyle kullanılmaması gerektiği belirtilmiştir.

Bu çerçevede;

-Antik tiyatronun gösteriler için kullanılmasının kültür varlıklarına verdiği zararların artık tüm dünya tarafından tartışmasız kabul edilen bir gerçek olduğu, antik mekanların bu tür kullanımlardan salt yapı malzemelerini aşındırmasının çok ötesinde etkilendiğinin bilindiği,

-Bu tür kullanımlarla gelen araçların neden olduğu titreşim, hava kirliliği, insan yoğunluğunun önemli bozulmalara neden olduğu,

-Bu faaliyetlere gelen kişi sayısının yalnızca kullanım sorunu değil, yapıya yüklediği hareketli ve sabit yük ile kasıtlı tahribat (grafiti, kırma-parçalama vb) gibi ciddi fiziksel bozulmalara neden olduğu,

-Bu kullanımlarla ses dalgalarının, frekanslarının yükseldiği ve ritmik ses ve eylemlerin neden olduğu rezonansın tüm strüktürel sisteme ve malzemenin mekanik, fiziksel ve kimyasal niteliklerine zarar verdiği,

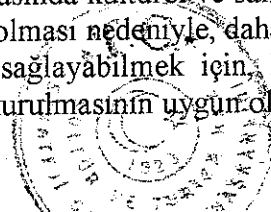
gerekçelerinin yanı sıra;

-Aspendos Tiyatrosu tümüyle ayakta duran bir yapıt gibi görünmesine karşın, Selçuklu Döneminde dahi strüktürel sorunlarının olduğu o dönemde yapılan onarımlarla da belgelenmiş olup, Kurul Kararlarında belirtilen acil güvenlik önlemleri ile tiyatronun esaslı onarımına yönelik projelendirme çalışmasının yapılarak acilen Koruma Kuruluna getirilmesine, bu çalışmalar yapılmadığı takdirde tiyatronun ziyaretçi dışında her türlü gösterime kapatılmasının daha uygun olacağı,

konusunda karar verilmiştir.

12/04/2007 tarihli ve 1518 sayılı kararda ise, Kurulun 09/03/2007 gün ve 1506 sayılı kararı doğrultusunda; Antalya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğünün önerdiği "acil önlem" önerileri salt ziyaretçi dolaşımının kısıtlanarak yukarıda tanımlanan acil müdahale bütünü yapılarına kadar uygulanabilecek geçici tedbir olarak kabul edileceğinden, "acil önlemlere" ilişkin hazırlanan rapor ve eklerinin uygun bulunduğu (Olumlu), bu tedbirler Aspendos Tiyatrosunda sanatsal gösterilerin yapılması konusunda yeterli ve geçerli olmadığından Kurulun 09/03/2007 tarihli ve 1506 sayılı Kararının geçerliliğini korumakta olup, bu kararda da belirtildiği gibi tiyatronun esaslı onarımına yönelik olarak hazırlanacak rölöve-restitüsyon ve restorasyon projelerinin ve bunların ayrıntılı raporlarının acilen Kurula getirilmesi gerektiğine" karar verildiği,

Aspendos Tiyatrosunun esaslı bir onarıma ihtiyacının olduğunun Kurul Kararlarıyla tespit edilmiş olması ve bu mekanın 2008 yılında onarıma alınması planlanmıştır. Bakanlığım Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğünün 11/03/2008 tarihli ve 2008/205 sayılı Yönetim Kurulu Kararıyla onarım sırasında kültürel ve sanatsal etkinliklerin Aspendos Antik Tiyatrosunda gerçekleştirilemeyecek olması nedeniyle, daha önceki tarihlerde planlanmış olan etkinliklerin icra edilmesine imkan sağlayabilmek için, Koruma Bölge Kurulunun uygun göreceği bir bölümde konstrüksiyon kurulmasının uygun olacağı şeklinde bir karar alındığı ve

bu kararla, tiyatronun, onarım çalışmaları süresi içerisinde kapalı tutulacağı ifade edilmektedir.

SORU 2 : Bu sezon Anadolu Ateşi'nin gösteri yapması için yine Aspendos Antik Kenti'nde inşa edilen gösteri merkezi, arkeolojik sit alanının üzerinde değil midir?

CEVAP 2: Aspendos Tiyatrosuyla ilgili alınan Kurul Kararları sonrasında başlatılacak onarım çalışmaları nedeniyle yukarıda belirtilen DÖSİMM Yönetim Kurulu Kararı doğrultusunda Aspendos Antik Kenti I.Derece Arkeolojik Sit Alanında, Bakanlığım ve TURSAB ile birlikte "Aspendos Arena Projesi" adı altında Aspendos Antik Tiyatrosu doğusundaki alanda yeni bir tiyatro inşa edilmesi istemi Antalya Koruma Bölge Kurulunun 01/05/2008 tarihli ve 2306 sayılı Kararıyla değerlendirilmiştir.

Bu kararda;

"...rölöve, restorasyon, restitüsyon projeleri bulunmayan Aspendos Antik Tiyatrosunun projesinin hazırlanarak, esaslı onarımının yapılması ve bu süre içerisinde tiyatrodaki gösterilerin gerçekleştirilmeyecek olması, Aspendos Antik Tiyatrosunun geleceğe taşınması açısından, tiyatrodaki gerçekleştirilecek gösteriler için esaslı onarım tamamlanana kadar tiyatro karşısında I.Derece Arkeolojik Sit Alanındaki bir taşınmazda açık hava tiyatrosunun yapılması (Aspendos Antik Kenti I.Derece Arkeolojik Sit Alanında Antik Tiyatronun doğusunda, otopark alanında 71 parsel nolu taşınmaz) "Aspendos Arena Projesi" adı altında geçici olarak Açık Hava Tiyatrosu inşa edilme talebi değerlendirildiğinde;

5226-3386 sayılı Kanunla değişik 2863 sayılı Kanunun "Koruma Bölge Kurullarının Görev, Yetki ve Çalışma Şekli" başlıklı 57'nci maddesinde Koruma Bölge Kurullarının görevleri tanımlanırken, "Koruma Yüksek Kurulu İlke Kararları çerçevesinde olmak kaydıyla"

Aspendos Antik Kenti I. Derece Arkeolojik Sit Alanında açık hava tiyatrosu kurulması önerisinin Koruma Yüksek Kurulu İlke Kararlarına aykırı olması nedeniyle, Antalya Koruma Bölge Kurulunca değerlendirilemeyeceğine,

Ancak, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğü Yönetim Kurulunca yapılan protokol doğrultusunda 2008 yılında onarıma alınması planlanan Aspendos Antik Tiyatrosunda, onarım sırasında gerek daha önceki tarihlerde planlanmış olan kültürel ve sanatsal etkinliklerin aksamaması, gerekse Kültür ve Turizm Bakanlığınca gerçekleştirilecek olan ve ülke tanıtımına katkı sağlamayı hedefleyen 15.Uluslararası Aspendos Opera ve Bale Festivali de dâhil olmak üzere icra edilmesine imkân sağlayabilmek amacıyla, Opera ve Bale Festivalinin başlama tarihi dikkate alınarak Antalya Müze Müdürlüğü, Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğü ve Belkıs Belediye Başkanlığınca III. Derece Arkeolojik Sit Alanında tespit edilecek bir alanda geçici olarak yapılabileceğine,

Yapılacak olan geçici ünitelerin, hiçbir şekilde Aspendos Tiyatrosu ile rekabet edecek ölçüde sunulan projede belirtildiği şekilde duvarlarla çevrelenmemesine, kararımız ekinde yer alan oturma platformunun yalnız çevresine korkuluk yapılarak teşekkül ettirilmesine, sahne bölümünün gerçekleştirilecek gösterinin gereklerini yerine getirecek şekilde portatif elemanlarla oluşturulmasına,

Sahne arkası gişeler, revir gibi tesislerin portatif WC' ler gibi zemine hiçbir şekilde beton dökülmeksizin portatif elemanlar şeklinde yapılabileceğine,

Aspendos Tiyatrosunun restorasyonunun tamamlanmasını müteakip geçici tesisin kaldırılarak, III. Derece Arkeolojik Sit Alanında seçilecek arazinin tesisin yerleştirilmesinden önceki haline getirilmesi gerektiğine,

karar verilmiştir.

Koruma Yüksek Kurulunun Arkeolojik Sit Alanlarına ilişkin 09/11/1999 tarihli ve 658 sayılı İlke Kararı gereği III. Derece Arkeolojik Sit Alanları müze denetiminde her türlü yapılaşmaya olanak veren sit alanlarıdır.

Antalya Koruma Bölge Kurulunun 01/05/2008 tarihli ve 2306 sayılı Kararı doğrultusunda Koruma Yüksek Kurulu İlke Kararına uygun olarak yapımı tamamlanan "Aspendos - Arena" adlı gösteri merkezi III. Derece Arkeolojik Sit Alanında yer almakta olup, Aspendos Tiyatrosundan 1 km uzaklıktadır.

SORU 3 : Aynı şekilde Perge'de yine sit alanı üzerinde bir gösteri merkezi yapılacağı şeklinde duyumlar almaktayım. Bu duyumlar ne kadar doğrudur?

CEVAP 3 : Perge Antik Kentinde bir gösteri merkezi yapılacağıyla ilgili olarak Antalya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğüne ve Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne herhangi bir talepte bulunulmamıştır.

SORU 4 : Tarihimizi, ticari anlamda, rant ve kar uğruna nasıl tahsis edebiliyorsunuz?

CEVAP 4: Bakanlığımıza bağlı müze ve örenyerleri her yıl Bakanlığım Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü Yönetim Kurulu Kararı ile belirlenen esaslar çerçevesinde kalmak kaydıyla Kısa Süreli Kullanım Yönergesi kapsamında kamu, kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilere kültür ve turizm faaliyetleri, bilimsel ve diğer etkinlikler için kısa süreli olarak tahsis edilmektedir. Bakanlığımıza bağlı birçok mekânda anılan yönerge kapsamında gerçekleştirilen kısa süreli tahsisler bir kültür merkezi olan müze ve örenyerlerinin, tiyatroların korunması ve yaşatılması amacıyla yapılmaktadır. İnşa edildiği dönemden itibaren kültürel amaçlı oyunların ve müzikli festivallerin gerçekleştirildiği Aspendos Antik Tiyatrosunda günümüzde de benzer etkinliklerin üstelik her türlü güvenlik ve koruma önlemleri alındıktan sonra yapılmasının yegâne amacı kültürel mirası yaşatmaktır. Yıllardır uygulanan kısa süreli tahsislerden elde edilen gelirlerin yine kültürel mirasın ortaya çıkarılması, korunması ve yaşatılması amacıyla kullanılmaktadır.

